

Vadas Ferenc (1949–2015)

2015. augusztus 26-án érkezett a hír, hogy Vadas Ferenc erdőmérnök, a NEFAG Zrt. nyugalmazott erdőművelési ágazatvezetője, életének 67. évében váratlanul elhunyt. Közel 40 éves szakmai

múlt és 5 év nyugdíjban eltöltött idő állt ekkor mögötte. Előtte pedig a családjával és szeretett szakmája népszerűsítésével eltöltendő még számos év ígérete. A kiszámíthatatlan sors ennek a megérdemelt időszaknak a kapuját csukta be előtte. Adózunk emlékének hát azzal, hogy sokszínű és eredményes életútjának fontosabb állomásait felidézünk.

1949. február 28-án, sokgyermekes polgári családban született Budapesten. Azok közé tartozott a család – a felmenők közt a Nemzeti Sport alapító főszerkesztőjével –, akinek rózsadombi családi házáat a rákosi rendszer hatalmas apparátusa elvette, kilakoltatva a nagy létszámú családot. Ez a későbbiekben meghatározta emberi és politikai hovatartozását is. Középiskoláját a budai II. Rákóczi Ferenc Gimnáziumban végezte. Az 1967-es érettséget egy év sorkatonai szolgálat követte. Egyetemi tanulmányait 1968–1973 között a soproni Erdészeti és Faispári Egyetem erdőmérnöki karán végezte.

Fiatal erdőmérnökként az Ipolyvidéki EFAG Litkei, majd az összevonás után a Szécsényi Erdészetenél dolgozott 1973–1981 között erdőművelési műszaki vezetőként. Itt ismerkedett meg a hegyvidéki erdészkedés szakmai sajátosságaival, amelyeket még több évtized múlva is szeretettel emlegetett.

1981-ben került a NEFAG Monori Erdészethez, ahol az erdőművelési ágazat irányítását vette át. Itt teljessé vált pályája, és lett a régió ismert és elismert szakembere. A mintegy 10 000 hektáros erdészetenél eltöltött 29 év alatt irányításával 4500 hektár mesterséges erdőfelújítás, 1500 hektár sárgajutka és 130 hektár erdőtelepítés valósult meg. Ez a munka a csapadékszegény, meszes homoktalajok gyengén humuszos határ-területhelyein pontos tervezést, és minőségi kivitelezést követelt meg a talaj-előkészítésnél, az erdősítésnél és az ápolásnál egyaránt. Ágazatát szakszerűen és eredményesen irányította a csemetetermelésben és a nevelővágásokban is.

1995-től részt vett az OMMI és jogutódja nemesnyár-kísérleteiben. A meszes homoktalajokon számba jehető 12 klónt 9 fajtaösszehasonlító kísérletben állította be 101 hektáron.

Több területen ültetési hálózat kísérletet is létesített. A Monori Erdészeten a nemesnyárklón és hálózat megválasztása e kísérleteken alapul. Az elért eredményeket számos szakmai bemutatón, tapasztalatcserén népszerűsítette. A Monori Erdészet nemesnyár-erdősítéseinek kiváló minőségét jelentős mértékben elősegítette a fokozottan

ellenőrzött, jó minőségű teljes talaj-előkészítés, a leginkább suháng méretű gyökerező dugvány használata és a suhángültetővel végzett szakszerű erdősítések bevezetése.

Az 1988-ban megszerzett fatermesztési szakmérnöki diplomáját az egykori I 58/57, ma Villafranca nemesített fehérnyár ültetési technológiája és hálózata témában védte meg.

Az erdőtervezéssel és az erdőfelügyelettel közismerten jó kapcsolata volt. Irányítása idejében nem került sor erdősítés visszaminősítésére. A tervezések és felügyeleti bejárások nélkülözhetetlen résztvevője volt. A legeldugottabb utakat, erdőrészeket pontosan, mondhatni „behunyott szemmel is” ismerte, és a legrövidebb úton tudta megközelíteni. Jobban még a kerületvezető erdésznel is...

Figyelme nem csak az erdőművelésre szorítkozott. Az erdészet minden más munkáját is ismerte és figyelemmel kísérte. Kollégáival és az erdészet vezetésével jó volt a kapcsolata. Ez a tervezési munkák összehangoltságát és eredményességét nagyban elősegítette. Beosztott erdészeivel, a művelésben dolgozó fizikáikkal viszonya korrekt, barátságos, de mindig határozott volt.

Emberi tulajdonságaira jellemző volt derűs kedélye, jó kapcsolatteremtő képessége, szakmaszeretete. Az erdészszakmát, a természet szeretetét a legkülönbözőbb szinteken népszerűsítette. Egyesületi és egyéb rendezvényeken erdőmérnök-hallgatókat, erdészeti szakközépiskolás, általános iskolás és nagycsaládos csoportokat kalauzolt a természetben. Sokakat megismertetett a Csévharaszi Ősborókás titkival és szépségével. Monor Város Önkormányzata is mindig számíthatott Vadas Ferenc szakvéleményére.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1971-től volt tagja. Mindkét munkahelyén tagsági összekötőként vezette az OEE csoportot, egészen haláláig. Itt végzett munkáját is a pontosság, ügyszeretet jellemezte. A Monori Erdészetenél minden szakember és sok máshol dolgozó, valamint nyugdíjas is tagja a Szolnoki Helyi Csoportnak. Példamutató, ahogy kollégáit összefogta.

Sok más társadalmi tevékenységében is eredményes volt. 1991-től 4,5 évig elnöke, haláláig küldötte volt a Nagycsaládosok Monori Egyesületének. Elnöksége alatt a tagcsaládok száma 40-ről 140-re nőtt, és ma is eredményesen működik mint régióközpont. Népszerű jelszava volt: „nem a pénzt osztjuk, hanem az élményeket és sokszintű segítséget a nagycsaládok életéhez”. Alapító tagja volt a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Monori Szervezetének. A család szeretetét a szülői házból hozhatta. Felesége, Judit építész-mérnök, mindenben támogatta férjét szakmai és társadalmi céljai megvalósításában. 4 gyermekük van – 2 fiú, 2 lány –, akik már mind kirepültek a fészekből és 5 unokával örvendeztettek meg a nagyszülőket, hogy a nagycsalád örömét és gondjait a mindennapi életben is megtapasztalhassák. Számon tartotta családjá több, külföldre elszármazott tagját is. Büszkén mutatta annak az unokaöccsének a fényképét, aki Vatikánvárosban a svájci gárda tagjaként szolgál.

Külön ki kell emelnünk elkötelezettségét az erdész hagyományok ápolása terén. Diákként és erdőmérnökként is aktív résztvevője volt a selmeci-soproni hagyományok szakérteljeinek. Meghatóan ragaszkodott évfolyamtársaihoz, akikkel rendszeresen ápolták személyes kapcsolataikat. Így volt ez élete utolsó napjáig, amikor az évfolyamtársai egy csoportja gondosan előkészített bemutatót tartott számára, az évfolyam-találkozó második napján sajnos már nem ő kalauzolhatta társait, bár hitem szerint ő is ott volt...

Szakmai és társadalmi tevékenységét az alábbi kitüntetésekkel ismerték el:

- 1991 Oklevél Fásításért,
- 1999 Aranybölcső Díj Arany Fokozata (Nagycsaládosok Országos Egyesülete),
- 2002 Alföldi Erdőkért Emlékérem (Alföldi Erdőkért Egyesület).

Végezetül álljon itt egy személyes emlék: 2014 márciusában a budapesti Kosuth téren voltunk a második Békemenet alkalmából. A lengyel zászlók alatt bevonuló varsói delegációt élte a tömeg. Az én fülemben mégsem ez maradt meg a legjobban, hanem Vadas Ferenc, amint vigyázzállásban, lelkesen (és lengyelül) a lengyel himnuszot énekl mellettem...

Nyugodj békében, Feri! Emlékedet szeretettel megőrizzük.

Burján Árpád

Fadgyas Kálmán (1930–2015)

Kedves Kálmán Bátyám! Szeretett szakmád jelen és távol lévő képviselői – megkülönböztetetten az erdőrendezőik – nevében búcsúzom Tőled, teljesen azonosulva a szegedi erdők atyja, Kiss Ferenc

gondolatával, aki azt írta egy helyen: „A búcsúzás mindig nehéz, de a végleges már fájdalomt okoz.” Leírtam, amit el szeretnék mondani, de úgy érzem, még felolvasni is nehéz lesz.

Tanár Úr, én készültem! Hogy sikerült-e mindazt leírnom, ami a több évtizedes, barátságos nemesült szakmai kapcsolatunk nyomán, csordultig töltötte meg a lelkem, az nagyon kétséges. Egyébként is, Fadgyas Kálmánból felkészülni magas mérce, még elégséges is nagyon nehéz. Kétszeresen is helytálló a „Tanár Úr” megszólítás. 1976-tól 1979-ig erdőrendezést oktattál a soproni egyetemen. Ez volt a hivatalos tanári titulus. De, aki csak találkozott Veled, akivel egyszer beszéltem – ha tudott róla, ha nem – tanítványoddá vált. Néhány szóval, egy-két mondatdal a legbonyolultabb szakmai problémát is érthető, világos formába öntötöd a fejedbe, nemcsak szakmai körökben, hanem az ún. nagyközönségnek, és a barátoknak is.

Most ebben a helyzetben nem tudom megszámolni azokat a kollégákat, akik utolsó utadra elkísértek, de ennek a nagyszámú gyászoló erdész karnak a sokszorosára tehető a tanítványaid száma.

Az imént hallottuk a szertartás keretében, hogy eredetileg orvosnak készültél, de nem kemmegyőződésem, hogy eredendően véredben volt az erdészszakma, be volt kódolva, nem véletlenül találtál rá azokban a nehéz időkben, amikor – sajnos így kell mondani – sokak megismerhették a kínok-kínját, s megjárták a földi poklok sötét zugait.

Az embert próbáló időkben megnehezítették számodra a tudás fájához való hozzáférést is.

Mondhatjuk persze azt is, hogy mesészerű, vagy mesés életed volt. A mesékben találhatunk olyan történeteket, hogy a nehéz sorsú kisfiú, száz veszélyt leküzdve, végül elnyeri a királylány kezét. Nem kevés akarat, erő és kitartás kellett ahhoz, hogy a gyermekkorú pályamunkás, napszámos favágóból érettségizett erdész, mérlegképes könyvelő, erdőmérnök lehessen.

Alulról kezdve jártad be az erdészpályá teljes szakaszát. Már 14 évesen kenyérkereső munkába kellett állnod erdei vasúti pályamunkásként. Az érettségi és a könyvelői képesítés megszerzése révén a Váci Erdőgazdasági Nemzeti Vállalatnál könyvelő, majd a Salgótarjáni Állami Erdőgazdaságnál főkönyvelő voltál. Megszerezted a mérlegképes könyvelői képesítést; könyvelő, majd revizor voltál a Cserháti Állami Erdőgazdaságnál.

1956 – jelentős évszám a magyar történelemben – sokak életében hozott fordulatot. Te a Mátrai Állami Erdőgazdasághoz kerültél és visszatértél az erdészszakma területére, erdész, majd műszaki vezető munkakörbe. 1961-ben szereztél erdőmérnöki oklevelet a Soproni Erdőmérnöki Főiskola Erdőmérnöki Karán. 1968-ban a magyar gazdaság, köztük az erdészeti átszervezésével az Egeri Állami Erdőrendezéséshöz kerültél üzemtervezőnek, majd kirendeltségvezetői beosztásban irányítottad az erdőrendezés munkálatait. Tudom, a búcsúbeszédben nincs helye a szakmai méltatásnak, arra keresünk majd külön alkalmat. Mégis, néhány mondat erejéig elnézést kell kérnem a gyászolóktól – a kánikula ellenére – elő kell hozakodnom néhány szakmai részlettel, mert nagy erdőrendezőt veszítettünk el, a legnagyobbak közé tartozó erdőrendezőt gyászolunk.

1968-tól az erdőrendezést választottad élethivatásnak, az erdészszakmának azt a területét, ahol az erdő fennmaradásáért folyta-

tott mindennapi küzdelemben soha nem lehetett gyors és látványos sikerekre számítani, ahol a kitartóan végzett tisztességes munkának – legtöbbször esetben – csak a távoli jövőben remélt haszna kecsegteti az erdészt, és azért a jelenben kell naponként áldozatot hozni.

Ezek tudásával mindketten vallottuk, hogy erdőrendezőnek lenni az erdészélet különleges minősége.

Az erdőrendezés, a kiszámítható állandóság és az örök változás együttélése. Állandó az a tisztességes alapeszme, amely a tartamosság fogalommal jellemezhető. A változást maga az erdő, és az „ember-erdő kapcsolat” fejlődése nyújtja, azok az aktuális körülmények, amelyek mellett az állandóságot az erdőrendező tisztje megtervezni. Mindezeket az erdőrendezés hasznára, elismerésre méltóan, felsőfokon művelted, emellett, hogy tudományos és oktatói tevékenységet folytattál.

1982-ben műszaki doktori címet szereztél az Erdészeti és Faipari Egyetemen. Számos tudományos cikked jelent meg az erdészeti szaklapokban. Ha beírjuk a neved az Erdészeti Lapok digitizált állományának keresőjébe, 97 találatot érhetünk el, melyek jelentős része az erdőrendezés legkülönbözőbb területeiről szóló tudományos cikk, vagy az e témákban tartott előadásod, terepi bemutatók ismertetése; átfogó erdészeti témákban szervezett konferenciák anyaga.

Még sokan emlékeznek az 1980-as években fellobbant – az erdészeti ágazatot több tekintetben elmarasztaló – vitákra. Bölcs útmutatásaidra álljon itt egy példa, a hozadékszabályozási témában 1988-ban elhangzott felszólalásodból: „Hát bevezetőben meg kell mondanom, hogy ugyanolyan szakemberek végzik ezt is, mint a fahasználatot, vagy az útépitést és ugyanannyi esélyük van a kedvező megoldás megtalálására, mint a fahasználónak az optimális hossztolásra, vagy az útépitőnek a legjobb nyomvonal megtalálására. Csak az utóbbi kettő szándékaira senki nem gyanakszik.

Jó lenne hát a hozamszabályozás ügyét egymásnak elmagyarázni, megértetni, hogy mit lehet elérni ezzel, s mit nem; összehasonlítani sok lehetséges módszer eredményét, választ adni minden, szakszerű és kevésbé szakszerű kérdésre egyaránt; eloszlalni tájékozatlanságot és babonát, leleplezni a sanda demagógiát, de ehhez napok kellené-

nek. Mégsem szabad lemondani sem a szakmai nyilvánosságról, sem a jó szándékúak meggyőzéséről. Kezdjük el hát, ha biztos is, hogy folytatnunk kell még a vitát!”

Válogatott, kiváló kollégákkal dolgoztál egy csapatban, hogy csak néhányat említsék a kirendeltség vezetői közül: *Lengyel Andor, Mészáros Gyula, Takács Zoltán, Torondy Kálmán, Nagy István, Fekete Sándor, Tokaji Gábor, Zemlényi Árpád.*

1979. április 1-jével – az erdőrendezés újabb átszervezése során – megalakult a MÉM Erdőrendezési Szolgálat. Az új intézmény Egri Üzemtervezési Irodájának vezetője, majd igazgatója voltál nyugdíjazásodig. Az új idők új feladatokat hoztak: vadgazdálkodási üzemtervek készítése, revíziója; az erdők egészségi állapotának – előbb erdőrésztel-szintű, majd véletlen mintavételes – felmérése, erdőérték-számítás. Elvülhetetlen erdeiméid vannak az erdőrendezés számítástechnikai rendszereinek kifejlesztésében.

1990-től, az akkor már átalakulóban lévő erdőgazdálkodási feltételekhez igazodóan, a szolgálaton belül megnövekedett az irodák koordinált önállósága. Ezek, mind az intézmény fenntartásában, mind a napi feladatok ellátásában jelentős leterhelést jelentettek az Általad vezetett irodának is.

Sem vége, sem hossza nem lenne a felsorolásnak, ha szakmai sikereidet szeretném ismertetni és akkor még nem beszéltem a társadalmi vállalkásaidról. Az Országos Erdészeti Egyesületben – választott tisztségeidben – előadásokat, terepi bemutatásokat tartottál, szerveztél. Kiváló munkád elismeréseként sok kitüntetést kaptál, ezek közül egyet emelek ki, a Bedő Albert-émlékéremet, (mondhatjuk így is, az erdészeti Kossuth-díjat), melyet 1991-ben ítéltek oda.

Kedves Kálmán!

Szeretted a békét, a nyugalmat; teremteni, sugározni, és mint közegeben, benne élni. Kerülted a konfliktusokat, ha csak lehetett. Erős, béketeremtő egyéniségeddel is rá kellett jönnöd, hogy másból sem áll az élet, mint a konfliktusok és kompromisszumok történetéből.

Személyes elköszönésem ezzel a búcsúbeszédemmel nem fejeződik be, még eltart egy darabig, ha kapok a Teremtőtől rá időt. Köszönöm a barátságodat, melyet Isten ajándékának tekintettem. Sokszor előfordult – a nehéz időkben – hogy felhívtalak, beszéljünk meg egy-két dolgot. Mindig felszabadultan, megnyugodott lélekkel jöttem el Tőled. Olyan érzések vettek elő az ilyen találkozások után, mint Adynak lehettek, amikor az Úr érkezéséről írt (a következőképpen): „Mikor elhagytak, Mikor lelkem roskadozva vittem, Csöndesen és váratlanul Átölelt az Isten.” Martin Luther King, béke Nobel-díjas lelkész nagyon szépen fogalmazta meg gondolatait a halálról, egyben nekünk is vigasztaló szavai így hangzanak: „A halál nem zsákutca, mely az embert a semmibe vezet, hanem kaput nyit az öröklét felé.” Ebben a hitben búcsúzunk Tőled és emlékezünk még egy selmeci nótá részletével: „Bár elvitt a halál... Szívünk mégis Rád talál ... Mit itt borít a rög: ...A barátság szent, s örök.” Üdv az erdésznek, nyugodj békében!

Halász Gábor

